

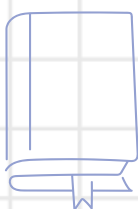
РАЗВОЈНИ КАРАКТЕРИСТИКИ НА ДЕЦАТА – ВОДИЧ ЗА РОДИТЕЛИ

Автор: Ирена Мирческа, психолог, ООУ „Тихомир Милошевски“

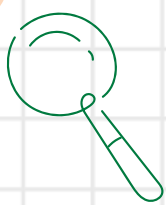
ВОВЕД

Развојот на детето е динамичен процес кој се одвива во континуитет и е резултат на меѓусебно влијание на биолошките фактори, семејната средина и училиштето. Родителите често се прашуваат: „Дали моето дете се развива нормално?“ или „Како да препознаам што му е потребно на оваа возраст?“. Одговорот не е едноставен, но постојат карактеристики кои се типични за секој развоен период и кои ни помагаат да го разбереме детето подобро.

КЛУЧНИ РАЗВОЈНИ АСПЕКТИ (7–10 ГОДИНИ)

• **Когнитивен развој:** Во овој период децата преминуваат од конкретно кон повеќе логичко мислење. Започнуваат да разбираат правила, да решаваат проблеми и да развиваат способност за планирање.

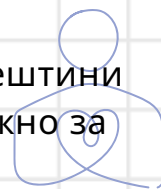

• **Емоционален развој:** Се јавува потреба за признание и прифаќање од врстниците. Децата стануваат чувствителни на критика, но истовремено бараат охрабрување и поддршка.

• **Социјален развој:** Пријателствата добиваат поголемо значење. Детето учи да соработува, да дели и да се справува со конфликти.

• **Моторен развој:** Се усовршуваат фини моторни вештини (пишување, цртање, спортски активности), што е важно за самодовербата и успехот во училиште.

ШТО Е ВАЖНО ДА ЗНААТ РОДИТЕЛИТЕ

1. Развојот е индивидуален.

Секое дете има свој ритам – не споредувајте го со другите.

2. Потребна е рутина. Децата се чувствуваат сигурно кога имаат јасна структура на денот.

3. Пофалбата е клучна.

Охрабрувањето ја гради самодовербата и ја поттикнува мотивацијата.

4. Разговорот е мост. Прашајте го детето како се чувствува, што му е тешко, што го радува.

5. Соработка со училиштето.

Психологот и наставниците се ваши партнери – споделувајте грижи и прашања.

ПРАКТИЧНИ СОВЕТИ

• **Одвојте време секој ден за краток разговор** со детето без телефон или телевизија.

• **Вклучете го во донесување мали одлуки** (на пр. избор на облека, организирање на учење).

• **Поттикнувајте активности кои развиваат креативност** – цртање, музика, спорт.

• **Учете го да препознава и именува емоции** („Се чувствувам лут“, „Се чувствувам тажен“).

• **Поставете реални очекувања** – не барајте совршенство, туку напредок.

ЗАКЛУЧОК

Развојот на детето е патување кое бара трпение, љубов и разбирање.

Родителите имаат најважна улога – да бидат водичи и поддршка. Како психолог, мојата порака е: **набљудувајте, слушајте и верувајте во потенцијалот на вашето дете.**

Прочитајте повеќе на темата „Електронско насилство и дигитална безбедност“, каде ќе зборуваме за тоа како да ги заштитиме децата во дигиталниот свет.

